

Nr 104.

Ankom till riksdagens kansli den 26 april 1946 kl. 4 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ytterligare utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46, i vad propositionen avser handelsdepartementets verksamhetsområde.

(1:a avd.)

Driftbudgeten.

Tionde huvudtiteln.

1:o) **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** I propositionen nr 163 har Kungl. Maj:t (bilaga 8, punkt 1, s. 51 och 52 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 1 mars 1946) föreslagit riksdagen att till Kommittéer och utredningar genom sakkunniga å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 125 000 kronor.

Till ifrågavarande ändamål ha för innevarande budgetår anvisats sammanlagt 250 000 kronor, varav 125 000 kronor på tilläggsstat. Vid ingången av budgetåret förefanns å anslaget en mindre reservation av i runt tal 5 900 kronor. Behållningen å anslaget utgjorde vid utgången av februari 1946 i runt tal 67 500 kronor.

Departementschefen har framhållit, att under första kvartalet av löpande budgetår kostnaderna för kommittéer och utredningar genom sakkunniga uppgått till i runt tal 62 000 kronor eller alltså till i det närmaste hälften av det för budgetåret ursprungligen disponibla beloppet. Större delen av dessa kostnader hänförde sig till fyra mera omfattande utredningar, vilka börjat sin verksamhet redan tidigare, nämligen försäkringsutredningen, elkraftutredningen, 1943 års sjöbefälssakkunniga och tjänstepensionsutredningen.

Under den gångna delen av budgetåret hade vidare ett stort antal nya utredningar igångsatts inom handelsdepartementet. Till avsevärd del vore dessa utredningar begärda av riksdagen. Bland denna grupp av utredningar märktes 1945 års skoutredning, 1945 års försäkringsutredning, utredningen rörande rationalisering av gat- och kantstensindustrierna samt 1946 års sjö-

manskommitté. Även andra utredningar hade emellertid på departementschefens hemställan tillkallats. Åtskilliga av dessa fölle inom det ordinära administrativa arbetet såsom 1945 års gruvutredning, utredningen angående reglering av fastighetsmäklaryrket och utredningen rörande den fortsatta utbyggnaden av statens hantverksinstitut. Andra utredningar åter vore be-
tingade av behovet att nu, i samband med övergången från krisekonomi till en mera normal fredsekonomi, upptaga till behandling vissa frågor, som fått stå tillbaka under krigsåren. Det hade därjämte visat sig nödvändigt att undersöka av kriget förorsakade strukturförändringar inom näringslivet. Departementschefen har vidare erinrat att åtskilliga frågor, som under kris-
hushållningen utretts genom krisorgan, numera fölle inom handelsdepartementets arbetsområde. Exempel härpå vore spörsmålet om förläggning av en superfosfatfabrik till Norrbotten och frågor rörande vissa beredskaps-
industriers fortsatta verksamhet. Större delen av de nu nämnda utredningarna handhades av särskilda, inom departementet tillkallade sakkunniga.

För att det sålunda angivna utredningsprogrammet skulle kunna full-
följas, vore det enligt departementschefen nödvändigt att kommittéanslaget förstärktes. En överslagsberäkning angående medelsbehovet hade givit vid handen, att utgifterna för budgetåret kunde uppskattas till omkring 375 000 kronor. På grund härav syntes departementschefen anslaget nu böra för-
stärkas med 125 000 kronor.

Utskottet, som tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag, får hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 125 000 kronor.

Kapitalbudgeten.

Fonden för förslag till statsverket.

2:o) **Utbyggnad av staten tillhöriga gruvanläggningar i Malå socken m. m.**
I förenämnda proposition nr 163 har Kungl. Maj:t (bilaga 13, punkt 1, s. 69 och 70 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 1 mars 1946) föreslagit riksdagen medgiva, att det för budgetåret 1945/46 anvisade investeringsanslaget till Utbyggnad av staten tillhöriga gruvanläggningar i Malå socken m. m. må anlitas för bestridande av kostnaderna för utförande av två diamantborrhål vid Lindsköldsgruvan i nämnda socken.

Med bifall till Kungl. Maj:ts i propositionen 1945:229 framlagda förslag anvisade riksdagen (skr. nr 459) under förevarande anslagsrubrik för bud-

getåret 1945/46 ett investeringsanslag av 300 000 kronor. Anslaget är avsett för vissa i propositionen angivna tillredningar och diamantborrningar vid Adakgruvan inom Adakfältet i Malå socken, Västerbottens län. Nämda fält omfattar förutom Adakgruvan jämväl Lindsköldsgruvan och Karlssongruvan. Brytningen i gruvorna ombesörjes på kronans bekostnad av Bolidens gruvaktiebolag. Avtal om driften vid gruvorna — de s. k. legodriftsavtalen — ha enligt bemyndiganden av Kungl. Maj:t träffats mellan kommerskollegium för Kungl. Maj:t och kronan samt bolaget.

I skrivelse den 18 februari 1946 har *kommerskollegium* meddelat, att ovanjordsanläggningen vid den s. k. Östra Karlssongruvan inom Adakfältet förstörts genom brand, vilken uppkommit av våda. Utförandet av anläggningen, vilken varit i viss mån provisorisk, hade bestritts av medel från tidigare anvisat investeringsanslag och av driftmedel. Ny provisorisk anläggning vid gruvan hade uppförts av driftmedel. För den brunna anläggningen, som varit försäkrad, hade ersättning utbetalats med 37 035 kronor. Det mot medel från investeringsanslaget svarande beloppet av brandskadeersättningen, uppgående till 16 035 kronor, hade inlevererats till kommerskollegium. I anslutning till det anförda har nu kollegium hemställt, att erforderligt belopp, dock högst 16 035 kronor, finge ställas till Sveriges geologiska undersöknings förfogande för utförande av två diamantborrhål vid Lindsköldsgruvan inom Adakfältet. Till stöd härför har kollegium anført i huvudsak följande.

För närvarande utföres diamantborrning från dagen utanför det hittills utmåslagda området vid Lindsköldsgruvan för undersökning av Lindsköldsfyndighetens fortsättning. Provningarna utföres av Sveriges geologiska undersökning med medel från anslaget till Undersöknings- och förberedande gruvarbeten. Enligt vad geologiska undersökningen meddelat har emellertid vid dess samarbete med kommerskollegium och Bolidens gruvaktiebolag beträffande legodriften framkommit önskvärdheten av två nya diamantborrhål från dagen inom det utmåslagda området vid Lindsköldsgruvan. Genom dessa skulle vinnas förbättrad kännedom om fyndigheten till stöd för planläggning på längre sikt av därstädes pågående gruvarbeten. Arbetet i fråga synes dock icke vara att räkna till sådana, som avsetts med nyssnämnda av geologiska undersökningen disponerade anslag. Behovet av borringarna hade icke kunnat förutses i investeringsplanen för Adakfältet och berör icke legodriften så omedelbart att borringarna böra bekostas av driftmedel. Erforderliga medel för borrhålen, som överslagsvis beräknas till 15 000 kronor, synas emellertid kunna beredas av de medel, som inlevererats i brandskadeersättning.

Departementschefen har för sin del anført följande.

På de i ärendet angivna skälen tillstyrker jag, att ifrågavarande diamantborrhål vid Lindsköldsgruvan inom Adakfältet komma till utförande. I likhet med kommerskollegium anser jag, att kostnaderna härför lämpligen kunna bestridas från de medel som inlevererats till kollegium såsom ersättning för brandskada vid annan gruva inom samma gruvfält. Medlen torde därför böra tillföras det för innevarande budgetår anvisade investeringsanslaget till utbyggnad av staten tillhöriga anläggningar i Malå socken m. m., samt riksdagens bemyndigande inhämtas, att anslaget må anlitas för bestridande av kostnaderna för utförande av nämnda borrhål.

Utskottet, som icke haft anledning till erinran mot att ifrågavarande diamantborrhål komma till utförande, biträder förslaget att bestrida kostnaderna härför från de medel, som inlevererats till kommerskollegium såsom ersättning för den uppkomna brandskadan. Dessa medel böra därför i enlighet med departementschefens förslag tillföras det för innevarande budgetår anvisade investeringsanslaget till Utbyggnad av staten tillhöriga anläggningar i Malå socken m. m.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att det för budgetåret 1945/46 anvisade investeringsanslaget till Utbyggnad av staten tillhöriga gruvanläggningar i Malå socken m. m. må anlitas för bestridande av kostnaderna för utförande av två diamantborrhål vid Lindsköldsgruvan i nämnda socken.

Stockholm den 26 april 1946.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 102.
